

Відділ освіти Христинівської райдержадміністрації
Районний методичний кабінет
Христинівський районний будинок дитячої та юнацької творчості
Христинівської районної ради
Черкаської області

Затверджено:
На засіданні ради РМК
Протокол № 4 від
«25» 08 2015 р.
Завідуюча РМК

Т.С.Терещук

Погоджено:
На засіданні методичної ради
БДЮТ
Протокол № 8 від
«25» 08 2015 р.
Директор БДЮТ

В.І.Ралінська

Програма гуртка
«Ляльковий театр»
(для дітей середнього шкільного віку)

Укладач програми
керівник гуртка БДЮТ
Погребняк Ж. В.

м.Христинівка
2015

Пояснювальна записка

Ляльковий театр – це мистецтво. Як і кожен з його видів, він є універсальним засобом розвитку емоційної сфери, образного мислення, естетичної свідомості та творчих здібностей особистості.

Театр ляльки-рукавички працює у кількох напрямках:

- систематичне розширення знань про види мистецтва взагалі і ляльковий театр зокрема;
- підготовка гуртківців до конкретної вистави;
- самостійна діяльність гуртківців у створенні лялькових вистав;
- початкові навички розробки та написання сценарію;
- виготовлення ляльок та декорацій.

Запропонована програма передбачає участь гуртківців у всіх етапах підготовки сценічного твору від чистого аркуша паперу та шматка пластиліну до прем'єри. Такий підхід сприяє гармонійному розвитку творчої особистості.

Мета програми – створення умов для більш якісної роботи самодіяльних театрів ляльок, висока професійна і творча підготовка вихованців, формування творчої особистості у широкому розумінні цього слова, що зможе реалізувати себе у різноманітних напрямках професійної діяльності у майбутньому.

Основні напрями навчання:

Театральне мистецтво та майстерність актора:

- Техніка ляльководіння
- Пластика та сценічний рух
- Ритміка та елементарні основи танцю
- Сценічна мова
- Основи драматургії
- Психофізичний тренінг
- Освітньо-розвиваючі ігри
- Елементи звукорежисури та художнього освітлення
- Репетиційно-постановочна робота

Театрально-декоративне мистецтво:

- Малюнок
- Скульптура
- Техніка виготовлення ляльки
- Навички шиття
- Сценографія
- Розвиток художнього смаку та уяви

Усі основні напрями навчання – театральне, художньо-прикладне та музичне – мають комплексний характер та тісно взаємозв'язані між собою протягом кожного заняття.

Програма гуртка розрахована для групи початкового рівня навчання (1 рік навчання) дітей середнього шкільного віку (8-10 років). На опрацювання навчального матеріалу відводиться 144 год (4 год на тиждень).

Дана програма складена відповідно до:

- Закону України «Про освіту» від 23.03.1996р. №100/96 – ВР;
- Закону України «Про позашкільну освіту» від 2 2.06.2000р. № 1841 – III;
- Положення про позашкільний навчальний заклад, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 16.04.2003р. № 238;
- Положення про порядок індивідуальної та групової роботи в позашкільних навчальних закладах, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 1.08.2004р. № 651.

Програма гуртка «Ляльковий театр» адаптована до програми гуртка «Ляльковий театр» рекомендованої Міністерством освіти і науки України (Лист Міністерства освіти і науки України протокол №3 від 21.06.2007р.)

У програмі передбачено індивідуальну роботу з вихованцями згідно з Положенням про порядок організації індивідуальної та групової роботи в позашкільних навчальних закладах, яке затверджене наказом Міністерства освіти і науки України від 11.08.2004, №651.

Навчально-тематичний план акторської групи 1 рік навчання

№ п/п	Назва теми	Кількість годин		
		Теорія	Практика	Разом
1.	Вступне заняття	2	-	2
2.	Історія театру ляльок	6	-	6
3.	Пластичні можливості руки	2	6	8
4.	Початкові навички розробки і написання сценарію	4	8	12
5.	Виготовлення ляльок і декорацій	4	18	22
6.	Акторська майстерність	2	8	10
7.	Сценічний рух і пластика	2	10	12
8.	Сценічна мова	4	16	20
9.	Музика в театрі	2	12	14
10.	Робота над одноактною виставою з рукавичними ляльками	-	36	36
11.	Підсумкове заняття	2	-	2
	Всього			144

Програма

1. Вступне заняття

Знайомство з гуртківцями. Ознайомлення з планом роботи гуртка на навчальний рік. Правила поведінки та техніка безпеки.

2. Історія театру ляльок

Історія про виникнення першої театральної ляльки (ритуальні маски, ідоли, кумири); релігійний театр «Вертеп» (історія виникнення, мета, спрямованість сюжетів); становлення театру ляльок у сучасному його вигляді.

3. Пластичні можливості руки

Показ керівником виразних можливостей руки; вправи з пальцями та кистями рук для тренування їх пластичних можливостей; етюди з руками на фантазію (театральний зоопарк); рука з кулькою як найпростіша лялька, спроби створення різних характерів.

4. Початкові навички розробки і написання сценарію

Бесіда «Сценарій – основа лялькової вистави». Похід у бібліотеку для підбору вистави для інсценування. Форма написання сценарію. Діалогічна мова. Ремарки. Поділ вистави на дії та акти. Головні та другорядні герої. Читка сценарію.

5. Виготовлення ляльок і декорацій

Визначення героїв вистави. Робота з пап'є-маше. Виготовлення пальчикових голівок ляльок. Пошиття одягу ляльок. Виготовлення декорацій. Освоєння елементів оформлення і реквізиту.

6. Акторська майстерність

Бесіди «Про акторську етику» та відомих кіно- та театральних акторів. Розігрування етюдів. Взаємодія з партнерами. Індивідуальна, групова та масові мізансцени.

7. Сценічний рух і пластика

Вправи на розвиток м'язів рук, на пластичність і гнучкість. Робота з лялькою(довільні рухи). Робота з лялькою на ширмі. Рухи ляльки (стрибки, біг, танець). Співзвучність словесного і фізичного руху ляльки. Найпростіші вправи, ігри.

8. Сценічна мова

Виразність та чіткість мови. Робота над дикцією. Вправи на артикуляцію. Розвиток голосу. Розвиток дихання.

Імітація голосів тварин.

Інтонування розділових знаків. Логічна пауза та логічний наголос. Виявлення можливостей гуртківців для розподілу ролей.

9. Музика в театрі

Місце та визначення музики в ляльковому театрі. Використання музики як звукового фону. Вправи на розвиток голосового апарату (вокальні вправи на різні склади, спів звукоряду, музичні віршики, лічилочки з елементами гри). Вправи на розвиток почуття ритму (використання у розпірках простих скоромовок, які виконуються під музику). Вправи з корекції слуху та голосу. Вправи з розвитку артистичності виконання (спів пісень та музичних вправ, у яких звертається увага на музичний образ). Розучування пісень та музичних номерів до вистави.

10. Робота над одноактною виставою з рукавичними ляльками

Читання п'єси, визначення теми, ідеї. Розподіл ролей, проби. Період роботи над п'єсою за столом. Етюди з ляльками на матеріалі п'єси. Репетиції вистави за частинами. Прогон без зупинки вистави. Генеральна репетиція. Обговорення зауваження, доопрацювання окремих сцен. Підсумковий виступ.

11. Підсумкове заняття

Обговорення роботи упродовж навчального року. Досягнення наміченого.

Прогнозований результат

Набуття навичок творчої роботи у колективі. Стійкий інтерес до театру ляльок. Здолання почуття невпевненості, психофізичного тиску, якщо такі мали місце.

Поліпшення моторної, зорової пам'яті, логічного та образного мислення.

Здобуття початкових професійних знань з акторського мистецтва, а саме: сценічна мова, сценічний рух, техніка ляльководіння ляльки Петрушки, сольний та хорівий спів, сценічне виконання вокальних номерів в образі лялькового персонажу.

Контроль результату здійснюється через підсумковий виступ з підготовленим сценічним твором.

Навчально-тематичний план акторської групи Другий рік навчання

№	Назва теми	Кількість годин		
		Теорія	Практика	Разом
1.	Вступне заняття. Правила поведінки та техніка безпеки	2	-	2
2.	Психофізичний тренінг	-	16	16
3.	Музика в театрі	-	12	12
4.	Сценічна мова	-	6	6
5.	Освітньо-розвиваючі ігри та вправи	-	8	8
6.	Виготовлення ляльок і декорацій	-	24	24
7.	Репетиції сценок або невеличкої вистави з	-	26	26

	рукавичними ляльками на підборі.			
8.	Постановка нової вистави з рукавичними ляльками, виготовленими гуртківцями.	-	48	48
9.	Підсумкове заняття	2	-	2
	Всього	4	140	144

ПРОГРАМА Другий рік навчання

№	Назва теми	Кількість годин
1.	Вступне заняття. Правила поведінки та техніка безпеки.	
2.	Психофізичний тренінг: <ul style="list-style-type: none"> - етюди та вправи на публічну самотність; - етюди та вправи на швидку зміну емоційного стану; - «Я» в запропонованих обставинах; - етюди на пам'ять фізичної дії; - заняття з пластики; - заняття з ритміки; - етюди на передання настрою музичного твору акторськими засобами; - вправи на увагу, зіграність та взаєморозуміння. 	2 2 2 2 2 2 2 2
3.	Музика у театрі: <ul style="list-style-type: none"> - вправи на розвиток голосового апарату; - вправи на розвиток почуття ритму (складні скоромовки під музику з посиленням темпу); - вправи з корекції слуху та голосу; - вправи з сольного співу; - розучування пісень та музичних номерів до вистави. 	2 2 2 2 4
4.	Сценічна мова: <ul style="list-style-type: none"> - скоромовки; - художнє читання (вірш, байка). 	2 4
5.	Освітньо-розвиваючі ігри та вправи: <ul style="list-style-type: none"> - на розвиток зорової та моторної пам'яті; - на корегування дій («Хвиля рук»); - на розвиток образного мислення («Показуха», «Зламаний відеомагнітофон»); - на розвиток спостережливості («Мисливець та зайці», «Заховане слово»). 	2 2 2 2
6.	Виготовлення ляльок і декорацій: <ul style="list-style-type: none"> - визначення героїв вистави; - робота з пап'є-маше, - виготовлення пальчикових голівок ляльок; 	2 4 4

	<ul style="list-style-type: none"> - пошиття одягу ляльок; - виготовлення декорацій; - освоєння елементів оформлення і реквізиту. 	4 6 4
7.	<p>Репетиції невеличкої вистави з рукавичними ляльками на підборі або сценок на основі казок тощо:</p> <ul style="list-style-type: none"> - вибір казок, історій для інсценівки, обговорення вибору (при необхідності поради керівника з урахуванням таких факторів, як сценічність твору та наявність у театрі відповідних ляльок); - самостійна робота гуртківців над сценками; - перегляд самостійних робіт та зауваження керівника; - вибір кращих сценок для підсумкового виступу, затвердження виконавців на ролі згідно з амплуа; - корекція мізансцен; - репетиція сценок на ширмі; - генеральна репетиція та виступ перед глядачами. 	2 4 4 2 4 6 4
8.	<p>Постановка нової вистави з рукавичними ляльками, виготовленими гуртківцями:</p> <ul style="list-style-type: none"> - читання п'єси та розподіл ролей згідно з бажаннями, амплуа та голосових даних; - визначення теми, ідеї п'єси, розповідь керівника про майбутню виставу; - етюди з ляльками на підборі на матеріалі п'єси; - встановлення мізансцен, розведення картин; - робота над пластичним рішенням образів ; - репетиції вистави по частинах і картинах; - прогони та монтувальні репетиції; - генеральна репетиція, виступ перед глядачами. 	2 2 10 4 4 14 8 4
9.	Підсумкове заняття. Обговорення роботи упродовж навчального року. Досягнення наміченого.	2

Література

1. Бібліотечка « В допомогу художній самодіяльності». Серія випусків. – М.,1979.
2. Деммені Е. Призвання – лялькар. – Л.1986.
3. Збірник статей «Що таке театр Ляльок?». – М..1990.
4. Каранович А. Мої друзі – ляльки. – М..1977
5. Образцов С. Моя професія. – М.1981
6. Образцов С. Актор з лялькою. – Л.1938
7. Образцов С. Усе життя граюсь ляльками... - М.,1983
8. Симанович-Ефимова Н. Нотатки петрушечника, статті про театр ляльок. – Л.,1980.